

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 13 stycznia 2010 r.

LWA-410-44-01/2009
P/09/069

**Pani
Magdalena Raboszuk
Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 114
z Oddziałami Integracyjnymi im. Jędrzeja
Cierniaka
w Warszawie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w Szkole Podstawowej im. Jędrzeja Cierniaka w Warszawie² dotyczącą realizacji procesu kształcenia w zakresie wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 oraz wybranych zagadnień dotyczących roku szkolnego 2009/2010 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 23 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Szkoły dotyczącą realizacji procesu kształcenia w zakresie wychowania fizycznego i sportu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, polegających na braku odpowiednich modyfikacji treści programowych uwzględniających zagadnienia indywidualizacji pracy z uczniami w zależności od ich możliwości oraz braku bezpieczeństwa uczniów podczas zajęć wychowania fizycznego.

1. W latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009, w procesie dydaktyczno-wychowawczym w klasach I-III, w ramach kształcenia zintegrowanego, założono przeprowadzenie zajęć ruchowych o łącznym wymiarze tygodniowym co najmniej 3 godziny. Było to zgodne z wymogiem określonym w załączniku Nr 2 do *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*³. W szkolnym planie nauczania, obejmującym kolejne lata w cyklu trzyletnim (2006-2009) zajęcia ruchowe w

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dalej: Szkoła

klasach I-III nie zostały wyodrębnione. O dziennym i tygodniowym rozkładzie zajęć ruchowych decydowali nauczyciele poszczególnych klas. Zajęcia z wychowania fizycznego w klasach IV – VI były prowadzone w wymiarze zgodnym z przepisami załącznika Nr 1 *do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*⁴, tj. w ilości 4 godzin lekcyjnych tygodniowo. Liczba grup ćwiczących na lekcjach wychowania fizycznego wynosiła w badanych latach odpowiednio 19 i 15. Natomiast liczebność grup ćwiczących wynosiła od 12 do 26 uczniów.

W toku kontroli NIK stwierdzono, że w wybranym tygodniu (w dniach 26-30 października 2009 r.) na zajęciach z wychowania fizycznego, prowadzonych w klasach IV – VI, obecnych było 93,7% uczniów, spośród których nie ćwiczyło: z powodu stałego zwolnienia 14 uczniów (tj. 1,5%), 12 uczniów posiadało zwolnienia lekarskie (1,4%), 25 uczniów zostało zwolnionych przez rodziców (2,8%), 24 z powodu braku stroju (2,7%) i 3 z powodu nie dyspozycji (0,3%). Dane te były zbliżone do średniej frekwencji uczniów w Szkole.

Nauczyciele prowadzący zajęcia ruchowe w ramach kształcenia zintegrowanego oraz zajęcia z wychowania fizycznego w klasach IV – VI posiadali kwalifikacje określone w § 4 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*⁵ oraz *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. (o tytule jak wyżej)*⁶.

2. Uwagi NIK dotyczą warunków, w jakich realizowane są zajęcia ruchowe i wychowanie fizyczne na korytarzach budynku Szkoły. Korytarze nie spełniają podstawowych wymogów bezpieczeństwa do prowadzenia takich zajęć z uwagi na zbyt małą powierzchnię, brak możliwości zabezpieczenia schodów i balustrad oraz brak zabezpieczeń na oknach (np. na parapetach znajdują się kwiaty doniczkowe).

Obiekty i urządzenia sportowe zlokalizowane poza budynkiem Szkoły oraz sala gimnastyczna zapewniały bezpieczne warunki podczas realizowanych zajęć. Wykorzystywany sprzęt i urządzenia sportowe, stosownie do § 9 ust. 3 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*⁷ - posiadały odpowiednie atesty lub certyfikaty.

Uczniowie, pomimo istniejących (ograniczonych) warunków osiągnęli liczne sukcesy w zawodach międzyszkolnych oraz zawodach, turniejach i rozgrywkach sportowych na terenie gminy i powiatu. Wynikało to m.in. z prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w zakresie wychowania fizycznego w SKS, programów „otwarte obiekty sportowe” i „od zabawy do sportu” oraz organizacji zawodów międzyszkolnych.

3. Ustalenia kontroli wskazują, że w Szkole prowadzone były zajęcia z zakresu gimnastyki korekcyjnej, które w roku szkolnym 2007/2008 odbywały się w 6 grupach w wymiarze 6 godz. tygodniowo, a w roku szkolnym 2008/2009 - w 4 grupach w wymiarze 4 godz. tygodniowo. W zajęciach uczestniczyły dzieci z klas 0-III (sporadycznie z kl. IV), które zostały zakwalifikowane na podstawie opinii lekarskich. NIK zwraca uwagę na spadek uczestnictwa dzieci w zajęciach z gimnastyki korekcyjnej. W roku szkolnym 2007/2008 na zajęcia te

---

³ Dz. U. Nr 51, poz. 458 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm. – uchylone z dniem 1 września 2009 r.

⁶ Dz. U. Nr 50, poz. 400

⁷ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

uczęszczało 50 uczniów, a w następnym roku szkolnym 40. Zajęcia te nie były prowadzone dla klas starszych, pomimo że badania uczniów klas IV przeprowadzone w roku szkolnym 2008/2009 wykazały, że 60% czwartoklasistów ma wady postawy⁸.

4. Ustalono, że nauczyciele prowadzący zajęcia ruchowe i wychowanie fizyczne nie dokonywali odpowiednich modyfikacji treści programowych i ich ewaluacji uwzględniających zagadnienia indywidualizacji pracy z uczniami z dysfunkcjami, co było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników*⁹. Nauczyciele nie diagnozowali sprawności fizycznej i poziomu umiejętności ruchowych uczniów. Poziom sprawności ruchowej uczniów nie stanowił kryterium doboru przyjętego programu nauczania.

Szkoła, wskazując na niewystarczającą bazą lokalową¹⁰, nie skorzystała z możliwości uatrakcyjnienia zajęć wychowania fizycznego poprzez realizację czwartej godziny obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w formie: zajęć sportowych i rekreacyjnych, gier i zabaw ruchowych, zajęć korekcyjno-wyrównawczych, aktywnych form turystyki, imprez rekreacyjnych i rozgrywek sportowych.

Obserwacje zajęć wychowania fizycznego w klasach IV – VI oraz zajęć ruchowych w klasach I – III wykazały dostosowanie przez nauczycieli metod i form organizacyjnych do warunków w jakich przebiegały zajęcia oraz osiągnięcie założonych celów.

5. W badanym okresie, nauczyciele wychowania fizycznego uczestniczyli w 10 kursach zorganizowanych przez placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz w 6 szkoleniach w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli z zakresu wychowania fizycznego. Zakres doskonalenia zawodowego nauczycieli ustalany było na każdy rok szkolny i przyjmowany stosowną uchwałą rady pedagogicznej.

Z ustaleń kontroli wynika jednakże, że Dyrektor Szkoły nie opracowała wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli, co było niezgodne z § 6 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków*¹¹.

6. Zdaniem NIK, nadzór pedagogiczny sprawowany przez Dyrektora nad pracą nauczycieli w zakresie zajęć wychowania fizycznego - był niewystarczający. W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie prowadził w sposób kompleksowy badania warunków prowadzenia i jakości zajęć wychowania fizycznego i zajęć ruchowych. Przeprowadzone zostały jedynie 3 hospitacje doradczo-doskonalące mające na celu „wspieranie nauczyciela w jego rozwoju zawodowym i kształceniu umiejętności dydaktyczno-wychowawczych”. Zgodnie z

---

⁸ Według wyjaśnień Dyrektora Szkoły „rodzice i uczniowie klas starszych nie byli zainteresowani uczestnictwem w zajęciach”.

⁹ Dz. U. Nr 89, poz. 730

¹⁰ Z wyjaśnień Dyrektora Szkoły wynika, że Rada Pedagogiczna Szkoły zaopiniowała negatywnie projekt uatrakcyjnienia tej godziny ze względu na bazę lokalową Szkoły.

¹¹ Dz. U. 2002 r. Nr 46, poz. 430

art. 33 ust. 1 pkt 1 i 2 *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*¹², nadzór pedagogiczny polega m.in. na ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej oraz analizowaniu i ocenianiu efektów tej działalności.

7. Wymagania dotyczące oceniania uczniów na zajęciach wychowania fizycznego zawarte zostały w przedmiotowym systemie oceniania (PSO), który był zgodny z zasadami systemu oceniania obowiązującymi w szkole (załącznik nr 1 *do Statutu Szkoły*). Analiza PSO, przeprowadzona w toku kontroli NIK wykazała, że:

- sprawdziany dla poszczególnych pięciu dyscyplin sportowych przedstawione są w postaci haseł programowych – nie zawierają kryteriów jakościowych i ilościowych wykonania zadania, pozwalających na wystawienie ocen szkolnych, a ponadto hasło „zwinnościowy tor przeszkód” nie wskazuje na czym ten sprawdzian ma polegać i jak mają być mierzone i wartościowane wyniki;
- nie określono, stosownie do § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych¹³, w jaki sposób będzie oceniany wysiłek ucznia mniej sprawnego (z dysfunkcjami) w wywiązywaniu się z zadań z wychowania fizycznego.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) Podjęcie działań mających na celu:
  - zapewnienie bezpiecznych warunków realizacji na korytarzach Szkoły zajęć ruchowych i wychowania fizycznego,
  - objęcie zajęciami gimnastyki korekcyjnej wszystkich uczniów wymagających opieki w tym zakresie,
- 2) Diagnozowanie sprawności fizycznej i poziomu umiejętności ruchowych uczniów i na tej podstawie dokonywanie ewaluacji i modyfikowania wybranych programów nauczania.
- 3) Dostosowanie Przedmiotowego Systemu Oceniania do przepisów *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r.*
- 4) Zwiększenie nadzoru pedagogicznego nad pracą nauczycieli w zakresie zajęć wychowania fizycznego oraz opracowanie wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pani Dyrektor o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.

---

¹² Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

Rozdzielnik :

1. Adresat
2. Dep. Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK
3. a/a

---

¹³ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.